

Od walki o przetrwanie do edukacji światowej klasy – kluczowe programy w polityce edukacyjnej Singapuru

Streszczenie: Artykuł zwraca uwagę na historyczne i polityczno-prawne aspekty zmian wprowadzanych w systemie edukacji Singapuru. Reformy edukacyjne w tym kraju doprowadziły do ukształtowania wysoce efektywnego systemu edukacji światowej klasy. Celem artykułu jest wskazanie kluczowych programów polityki edukacyjnej rządu, które przyczyniły się do przejścia kraju do poziomu trzeciego świata na lidera przez pryzmat edukacyjnej zmiany. Artykuł ma charakter przeglądowy, deskryptywny i w perspektywie temporalnej zwraca uwagę na główne zmiany w organizacji i funkcjonowaniu systemu edukacji. Wyodrębniono pięć faz polityki edukacyjnej, eksponując specyficzne cechy każdej. Ocena efektywności strategii przyjętej przez Singapur została dokonana w kontekście kultury politycznej Singapuru.

Słowa kluczowe: Singapur, zmiana edukacyjna, polityka edukacyjna

Edukacja – jest w niej ukryty skarb

Edukacja uważana jest za siłę mogącą zmieniać społeczeństwa. Powszechnie uznaje się jej doniosłe znaczenie w tworzeniu lepszych warunków życia ludzi, w przeobrażaniu otaczającego świata, w wytwarzaniu dóbr duchowych i materialnych stanowiących o jakości życia. W edukacji widzi się siłę sprawczą mogącą zmieniać mentalność ludzi, ich postawy i dążenia. Najdobitniej zostało to wyrażone w 1998 r. przez UNESCO w tytule raportu „Edukacja – jest w niej ukryty skarb” (Delors, 1998). Edukację możemy zatem odczytać jako skarb, nie tylko o zasięgu jednostkowym, ale zbiorowym i na tyle istotnym, że może wyprowadzić kraj z nędzy do dobrobytu. Dobrym przykładem jest Singapur, który umiejętnie wykorzystał jedyny zasób, jaki miał – kapitał ludzki –

i przekształcił dawną brytyjską kolonię w najbardziej rozwinięty gospodarczo kraj azjatycki (Ghesquiere, 2007).

Na uznanie osiągnięć edukacyjnych przez społeczność międzynarodową Singapur musiał poczekać, choć już w latach 80. XX wieku uczniowie tego kraju zajmowali wysokie lokaty w badaniach nauk ścisłych (1982 badanie SISS, *Second International Science Study*) oraz w zakresie czytania. Zainteresowanie edukacją Singapuru nastąpiło w 2009 r. wraz z uczestnictwem w badaniu PISA i zajęciem przez uczniów czołowych miejsc. Kolejne edycje PISA potwierdziły mocną pozycję lidera i tendencję wzrostową we wszystkich badanych dziedzinach. Stąd zwrócenie uwagi przedstawicieli innych państw na niebywałą skuteczność edukacyjnych reform przeprowadzanych przez Singapur można przyjąć za stosunkowo nowe zjawisko. W roku 2012 Singapur został uznany za kraj posiadający jeden z najlepszych systemów edukacji w tzw. grupie PISA, zaś w 2015 Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju uznała system edukacji w Singapurze za najdoskonalszy na świecie.

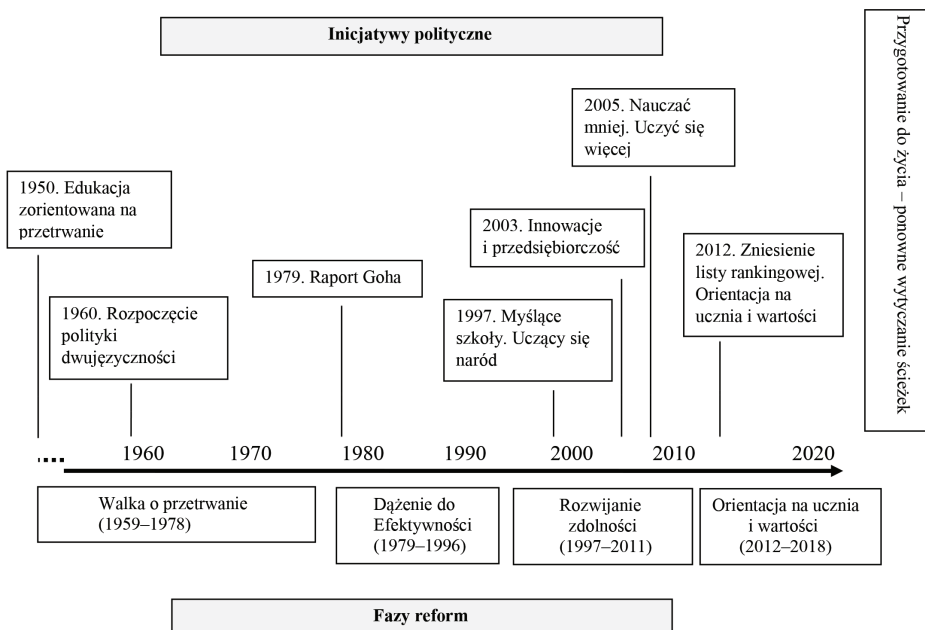
Od walki o przetrwanie do edukacji światowej klasy

Współcześnie edukacja w Singapurze jest opisywana jako „najbardziej skuteczna”, „światowej klasy”, „wysoce efektywna”, a nawet „wiodąca na świecie” (Teng, Manzon, Poon, 2019). Jednak jej początki były trudne. Singapur był małym i biednym portem rybackim na krawędzi katastrofy gospodarczej, którą komplikował szybki przyrost demograficzny oraz nawracające konflikty pomiędzy grupami etnicznymi i religijnymi¹. Poziom życia mieszkańców był bardzo niski, co czwarty obywatel mieszkał w slumsach. Nie istniał obowiązek szkolny, brakowało nauczycieli (Wilson, 1978, s. 235). Gospodarka była silnie uzależniona od handlu z przedsiębiorcami. Skalę trudności do-

¹ Różnorodność grup etnicznych: chińska 74,3%, malajska 13,4%, hinduska 9% i inne 3,3%. Za języki ojczyste uznaje się: mandaryński 35%, angielski 23%, malajski 14,1%, hokkien 11,4%, kantoński 5,7%, teochew 4,9%, tamilski 3,2%, inne dialekty chińskie 1,8%, inne 0,9%. Różnorodność religijną tworzą osoby deklarujące następujące religie: buddyzm 33,9%, chrześcijaństwo 18,2%, islam 14,3%, hinduizm 5,2%, tradycyjne religie plemienne 2,3%, inne 9,7% (głównie taoizm), 16,4% społeczeństwa to bezwyznaniowcy. Na podstawie: Department of Statistics Singapore, Population and Population Structure, pobrane z: <https://www.singstat.gov.sg/find-data/search-by-theme/population/population-and-population-structure/latest-data> (4.01.2021). Więcej informacji: Rabczuk, 2018.

pełniał jeszcze fakt, że do 9 sierpnia 1965 r. – dnia uzyskania niepodległości, Singapur występował jako terytorium zależne i niesamodzielne, poddane zewnętrznej kontroli (Bankowicz, 2005, s. 89). Co więcej, do własnej państwowości Singapur został zmuszony przez wydalenie z Federacji Malezji w wyniku głosowania parlamentarnego (126 za, 0 przeciw). Ten trudny czas Lee Kuan Yew, pierwszy premier kraju, wspominał następująco: „z wielkim niepokojem wyruszyłem w podróż nieoznakowaną drogą do nieznanego celu” (Lee, 2000, s. 19). Jednak w dokumencie *Proklamacja Singapuru* (*Proclamation of Singapore*) podpisanym przez premiera cel został określony: „(...) od dzisiaj, tj. od 9 sierpnia 1965 roku, po wsze czasy Singapur będzie suwerennym, demokratycznym i niepodległym państwem, ufundowanym na zasadach wolności i sprawiedliwości oraz zawsze poszukującym dobrobytu i szczęścia swojego narodu w bardziej sprawiedliwym i równym społeczeństwie” (Bankowicz, 2005, s. 71). Singapur rozpoczął czas zmian, intensywnych reform ukierunkowanych na poprawę życia swoich obywateli. Nikt wówczas nie spodziewał się, że dążenie do dobrobytu wyznaczone w Proklamacji zostanie osiągnięte i nastąpi w ciągu życia jednego pokolenia.

Ryc. 1. Kluczowe inicjatywy polityki edukacyjnej i fazy reform na osi czasu

Źródło: Opracowanie własne.

Pierwszą fazę reform edukacyjnych w Singapurze zgodnie określa się jako walkę o przetrwanie (1959–1978). Warto mieć na uwadze, że w 1959 r. kraj ten należał jeszcze do Brytyjskiej Wspólnoty Narodów, jednak już na warunkach wewnętrznej autonomii. Wiele z wprowadzonych wówczas zmian jest rozwijane po dziś dzień. Char Boon Goh i Saravanan Gopinathan (2008) uważają nawet, że rozpoczęta w latach 1959–1965 transformacja edukacji stanowiła epokowe wydarzenie w historii Singapuru i zapoczątkowała proces budowania spójności społecznej. Działania rządu zostały ukierunkowane na zaspokojenie podstawowych potrzeb edukacyjnych, zapewnienie powszechnej bezpłatnej edukacji na poziomie podstawowym i zbudowanie wspólnego dla wszystkich systemu edukacji. Pierwsze decyzje skupione były wokół trzech głównych celów: równego traktowania edukacji dla czterech grup – malajskiej, chińskiej, tamilskiej i angielskiej – jako utrzymanie jedności w różnorodności; ustanowienia malajskiego jako języka narodowego; nacisku na przedmioty ścisłe i techniczne (Ministry of Education, 1959).

W 1960 r. wprowadzono już oficjalnie politykę dwujęzyczności i zwrócono uwagę na znaczenie języka angielskiego jako języka urzędowego, uznając jego rolę w integracji narodowej. W 1964 r. nasycono zapotrzebowanie na szkoły podstawowe – osiągając na tym etapie obowiązkową i powszechną edukację. Jednak w systemie edukacji występowały poważne słabości. Szkoły prezentowały niskie standardy, programy nauczania były nieefektywne, brakowało nauczycieli, a ci, którzy pracowali, mieli niskie kwalifikacje (MOE, 1966).

W latach 1979–1996 Singapur przyjął politykę zorientowaną na osiągnięcie efektywności systemu edukacji i rozwijanie zdolności uczniów. Przejście ze zmian ilościowych na jakościowe stanowiło znamienne cechę drugiej fazy. Nowy kierunek został wyznaczony na podstawie diagnozy przedstawionej w raporcie określanym potocznie jako raport Goha (1979), powstałym pod kierunkiem ówczesnego ministra edukacji. Wskazano na możliwości rozwoju edukacji i przeniesienia Singapuru z „trzeciej ligi”, czyli z gospodarki opartej na sile roboczej do „ligi drugiej” – gospodarki kapitałowej opartej na umiejętnościach (Yew, 2000). Dokonana w raporcie dogłębna ocena wszystkich obszarów edukacji stała się podstawą reform przez kolejne 30 lat. Szeroki wachlarz zmian obejmował zarządzanie szkołą, programy nauczania oraz organizację pracy nauczyciela, zaś ich celem było zauważenie jednostkowego potencjału każdego ucznia oraz nacisk na rozwój umiejętności i kreatywności. Wprowadzono zróżnicowanie ścieżek edukacyjnych w zależności od zdolności akademickich uczniów na podstawie wyniku egzaminu PSLE przeprowadzonego na zakończenie szkoły podstawowej. W tym czasie powstały

również pierwsze programy edukacji dla uczniów uzdolnionych (Tan i Gopinathan, 2000). Te ważne pedagogiczne cele były podyktowane potrzebami rozwijającej się intensywnie gospodarki i dążeniem do osiągnięcia międzynarodowej konkurencyjności (Ministry of Trade & Industry, 1986).

Trzecią fazą edukacyjnych reform stało się rozwijanie zdolności (1997–2011). Wprowadzono wówczas najwięcej inicjatyw edukacyjnych ukierunkowanych na rozwój potencjału uczniów. Również i w tym przypadku zmiana podejścia podyktowana była rosnącymi powiązaniem gospodarki światowej z postępującą globalizacją i postępem technologicznym. Premier Lee Kuan Yew w 1990 r. zwracał uwagę, że „o stopniu konkurencyjności zadecyduje przejawiana przez ludzi innowacyjność, przedsiębiorczość, umiejętność pracy zespołowej oraz etyka pracy” (za: Allison, Blackwill i Wyne, 2020, s. 102). Nowa wiedza jak nigdy wcześniej miała decydować o sile gospodarki. Polityka edukacyjna musiała zmienić kurs i ponownie zdefiniować i dostosować system edukacji do wyzwań nadchodzącego stulecia.

W 1997 r. zainaugurowano nowy program pod hasłem „Myślące szkoły, uczący się naród” (*Thinking Schools, Learning Nations*). W wizji premiera Goh Chok Tonga podbudową systemu edukacji miały być umiejętności uczniów. Większy nacisk położono na kreatywne myślenie, wspólne uczenie się oraz umiejętności informatyczne. Jednak w dobie postępującej globalizacji wzmocniono także obszar edukacji narodowej. Szkoły otrzymały większą autonomię w decydowaniu o własnym programie nauczania (Sharpe i Gopinathan, 2002, ss. 151–166). Nastąpiło również odejście od „uprzywilejowania” edukacji technicznej i wybranych kierunków akademickich na rzecz równoważnego traktowania wszystkich dyscyplin naukowych.

Ministerstwo Edukacji oficjalnie przyznało, że „doskonałość” nie stanowi orientacji na jakąś jedną dziedzinę, i przyjęto określenie „pasma” doskonałości z wieloma szczytami do osiągnięcia (Chiang, 1998). Umocnieniem nowego kierunku miało być otwarcie edukacji na innowacje i przedsiębiorczość. W 2003 r. w polityce edukacyjnej ujmowano to w hasło „Pielęgnowanie ducha innowacji i przedsiębiorczości” (*Innovation and Enterprise, I&E*). W 2005 r. wprowadzono kolejny program „Nauczać mniej, uczyć się więcej” (*Teach Less, Learn More, TLLM*) zorientowany na doskonalenie procesów uczenia się, angażowania uczniów i przygotowania ich do życia, z odejściem od nauczania „pod testy i egzaminy”. Przebudowano również program kształcenia nauczycieli, ale też ich doksztalcania i doskonalenia. Większy nacisk położono na badania i poprawę rzeczywistości edukacyjnej. Zmiana miała następować szybciej, wymagała większej samodzielności i decyzyjności na-

uczycieli oraz większej refleksji i zdolności wnikliwej oceny ucznia w sytuacjach szkolnych (MOE, 2021).

Wiele ze zmian zainicjowanych pod koniec lat 90. XX wieku jest nadal realizowanych. Zmiany dotyczą orientacji na rozwijanie potencjału ucznia. Ministerstwo edukacji wprowadziło nowe programy (MOE, 2014), co skłania do wyodrębnienia kolejnych faz polityki edukacyjnej: czwartej i piątej. Przygotowanie do zmiany polityki edukacyjnej nastąpiło jednak nieco wcześniej. 1 marca 2011 r. Narodowy Instytut Edukacji (NIE) podjął obrady okrągłego stołu na temat „Wytyczanie czwartej drogi: historia z Singapuru”. Istotą obrad była dyskusja nad sposobami przeprowadzenia zmian edukacyjnych na rzecz pomyślnej i zrównoważonej przyszłości. Inspiracji w dookreśleniu nowego kierunku reform poszukiwano wspólnie z wybitnymi naukowcami o renomie międzynarodowej, jak choćby profesorem Andym Hargreavesem (2009) – propagatorem zmian systemowych i tzw. czwartej drogi reform edukacyjnych.

Za punkt zwrotny można przyjąć ogłoszenie 12 września 2012 r. zniesienia ze skutkiem natychmiastowym praktykowanej przez 20 lat listy rankingowej szkół średnich na podstawie wyników w nauce, choć utrzymano egzaminy wysokiej stawki – na koniec szkoły średniej (Gromkowska-Melosik, 2015). W tym samym roku minister edukacji Swee Keat Henga ogłosił nową wizję edukacji zorientowanej na ucznia i wartości ujętą w hasło „Każda szkoła dobrą szkołą” (*Every school, a good school*). Zmianie uległa strategia osiągania jakości edukacji. Ograniczono treści programowe tak, aby nauczyciele mogli zaoferować uczniom więcej przestrzeni do samodzielnej nauki i odkrywania. Bazą teoretyczną strategii był model głębokiego uczenia (się) (*deep learning*) (Quinn i in., 2020). Ministerstwo edukacji zidentyfikowało wartości i kompetencje stanowiące podstawę holistycznej edukacji uczniów w warunkach singapurskich szkół. W efekcie opracowany został model ram kompetencji (*21st century competencies*, 21CC), który stanowił bazę pracy nauczycieli, szkół, ale też podstawę kształcenia nauczycieli i przygotowania ich do pracy. Ramy kompetencji zaprezentowano w 2010 r., zaś pełne ich wdrożenie nastąpiło w 2014, gdy stały się podstawą oceny pracy szkół. Wówczas szkoły stosujące najskuteczniejsze metody dydaktyczne, procesy i praktyki prowadzące do wysokich osiągnięć uczniów zaczęto wyróżniać nagrodą (*Best Practice Award*, BPA).

Podbudowę ram kompetencji w modelu 21CC stanowiły cztery efekty kształcenia: (1) pewna siebie osoba przekonana o własnej wartości (*confident person*), (2) samosterowny uczeń (*a self-directed learner*), (3) aktywny współ-

pracownik (*active contributor*) oraz (4) zatroskany obywatel (*concerned citizen*), zakorzeniony w Singapurze, o silnej świadomości obywatelskiej, aktywnej w ulepszaniu życia innych wokół siebie (MOE, 2009). Podsumowując fazę zorientowaną na ucznia i wartości, można przyjąć, iż doprowadziła ona do poprawy pracy szkół i stworzenia w nich porównywalnych warunków zdobywania przez dzieci bogatych doświadczeń edukacyjnych (Tan i in., 2017), zaś przyjęty model kompetencji 21CC nadał kierunek realizowanym programom nauczania i pracy nauczycieli.

Potrzeba lepszego dostosowania edukacji do indywidualnych potrzeb uczniów w przygotowaniu do życia pozwoliła Ee Ling Low (2019) zaproponować wyodrębnienie najnowszej fazy polityki edukacyjnej, realizowanej od 2019 r. nazwanej „Przygotowanie do życia – ponowne wytyczanie ścieżek” (*Learn for Life: Remaking Pathways*). Warto podkreślić, że i w tym przypadku polityczne interwencje postrzegane są jako kontynuacja poprzednich decyzji. Wynikają z potrzeby wzmocnienia orientacji na procesy uczenia się w całościowym obrazie funkcjonowania jednostki – ukształtowania nieślabnącej woli uczenia się, która jako jedyna może zapewnić sukces indywidualny i zbiorowy w niedookreślonej przyszłości Singapuru. W tym przypadku zmieniona praca szkół na podstawie wypracowanych wcześniejszej ram kompetencji 21CC miała wejść w kolejny etap: lepsze i skuteczniejsze osiągnięcie zakładanej wizji. Było to możliwe dzięki pogłębieniu orientacji na procesy uczenia się (*deep learning*). Wykorzystano doświadczenia globalnej sieci Nowej Pedagogiki dla Głębokiego Uczenia się (*New Pedagogies for Deep Learning*, NPD), która dobrą jakość uczenia (się) osadza na podbudowie zainteresowań uczniów. W wymiarze organizacji edukacji nastąpiło dalsze zróżnicowanie „ścieżek edukacyjnych” uczniów dopasowanych do indywidualnych potrzeb, poszerzono kryteria przyjęć do szkół średnich z założeniem wyjścia poza wcześniej wysoko cenione umiejętności akademickie. Przebudowano również formułę egzaminu wysokiej stawki (na koniec szkoły średniej). Działania te zostały zakończone w 2021 r. Podsumowując piątą fazę polityki edukacyjnej „Przygotowania do życia – ponowne wytyczanie ścieżek”, można wskazać dwa znaczące jej obszary: zmniejszenie nacisku na wyniki w nauce oraz wzmocnienie procesów uczenia (się).

Można uznać, że wyodrębnienie fazy czwartej i piątej, choć stanowi umocnienie wcześniejszej fazy rozwijania zdolności, jest zasadne. Wyzwała siłę oddziaływania reform i ich głównego przesłania przez pozyskanie opinii publicznej. Wskazuje obywatelom: rodzicom i uczniom, a nie tylko dyrekcji szkół i nauczycielom, potrzeby nowych, inaczej zorientowanych działań lub

położenia nacisku na jakiś określony obszar. Eksponuje tym samym znaczące decyzje zmieniające oblicze pracy szkół i nauczycieli oraz precyzyjniej określa ich kierunek. Wytycza też nowe fundamenty pod kreowaną politykę edukacyjną. Z drugiej strony utrwalana jest ciągłość i niezmienna polityczna linia rządu dbałości o rozwój gospodarczy, postęp i dobrobyt wpisany w *Proklamację Singapuru* jeszcze w 1965 r.

Warto pamiętać, że „wyuczona” przez singapurski rząd zdolność do zmiany jest procesem otwartym i możemy przypuszczać, że będą projektowane kolejne fazy dookreślające oblicze polityki edukacyjnej i reform. Akcentował to wielokrotnie minister edukacji Chee-Meng Ng (2015), wskazując na potrzebę rozpoznawania horyzontów i przyszłych potrzeb Singapuru i uczniów, by rozwijać system edukacji w sprostaniu nowym wyzwaniom (Ng, 2016). W procesie doskonalenia dwie ostatnie fazy politycznych interwencji ugruntowały dystans, jaki zaczął dzielić singapurski system edukacyjny od systemów edukacyjnych w innych krajach. Jedynie Finlandia dotrzymuje mu kroku, realizując skuteczną politykę zorientowaną na wartości, holistyczny rozwój uczniów i wzmocnione procesy uczenia (się).

Rozumienie siły edukacji – drogą do sukcesu? Podsumowanie

Analiza przemian polityki edukacyjnej Singapuru i wdrażanych reform ukazuje, w jaki sposób potrzeby kraju kształtowały politykę i praktyki edukacyjne. Na każdym etapie rozwoju kraju rząd Singapuru przywiązywał dużą wagę do edukacji. W efekcie rozwój kapitału ludzkiego został ściśle powiązany z postępowaniem społeczeństwa i zmianami w systemie edukacji, początkowo, by nadążyć za duchem czasu, a następnie, żeby kreować przyszłość i wyznaczać trendy.

Przyglądając się uwarunkowaniom edukacyjnego sukcesu Singapuru, można je analizować na trzech niezależnych poziomach: makro, organizacyjnym i poziomie rodziny. Na poziomie makro jest to powiązanie zmian zasobów społeczno-kulturowych i ekonomicznych z polityką kraju. Na poziomie organizacyjnym – oznacza troskę o jakość szkół, programów nauczania oraz kształcenia nauczycieli osiąganą w partnerstwie z rządem, uczelnią kształcącą nauczycieli oraz szkołami. Współpraca ta decyduje o praktycznym wymiarze skutecznie realizowanej polityki edukacyjnej. Na poziomie rodziny są to: kontekst uwzględniający siłę wartości oraz przemiany współczesnej rodziny, rosnący poziom wykształcenia rodziców i świadomość znaczenia dzieciństwa (Dimmock i Tan, 2013).

W analizach międzynarodowych oceniających fenomen Singapuru poziom organizacyjny wzbudził największe zainteresowanie pedagogów, badaczy i decydentów. Jednakże warto mieć na uwadze, że za sukcesem w tak skomplikowanej przestrzeni społecznej, jaką jest edukacja, liczy się więcej czynników, które warto rozpatrywać łącznie. Można przyjąć, że głównym źródłem konkurencyjności Singapuru jest umiejętność integracji różnych podejść i adekwatne ich zastosowanie we właściwym czasie. Są jednak inne znaczące atrybuty sukcesu tego kraju: klarowna wizja, wytrwałe przywództwo polityczne i oczywiście uznanie znaczenia edukacji, nie tylko przez rząd, ale całe społeczeństwo.

Singapur udowodnił, że edukacja może być kluczowym czynnikiem poprawy warunków życia, wyzwalać możliwości rozwoju nie tylko jednostek, ale całego społeczeństwa. W realizowanej polityce edukacyjnej kraj ten pokazał, że „jutro tworzone jest dzisiaj” i jest to proces otwarty. W Polsce kierunek takiego myślenia podkreślał już Bogdan Suchodolski (1968), który pisał, że wychowanie jest zawsze „wychowaniem dla przyszłości”. Warto o tym pamiętać. Ważne bowiem jest nie tylko przystosowanie do świata, ale wprowadzanie mądrych pomysłów, innowacji i ulepszeń, które pozwolą przewidzieć przyszłość.

Singapurskie reformy przeprowadzane zgodnie z potrzebami rozwoju społeczeństwa ukazały całemu światu, że inwestycje w postęp i dobrobyt zaczynają się w szkołach. Bez uważnej polityki edukacyjnej i efektywnych reform o sukcesie ekonomicznym nie byłoby mowy. Co ważne, przez wszystkie lata, od momentu odzyskania niepodległości, nie zmieniono przyjętego kursu inwestycji w edukację. Podkreślali to niezmiennie w swoich wystąpieniach liderzy kraju, powtarzając przywoływaną wypowiedź Lee Kuan Yew, że przetrwanie narodu zależy od zaradności kapitału ludzkiego i inwestycji w edukację. Minister Edukacji Eng Hen Ng (2010, ss. 1–2) wyjaśnił to dobitniej: „Ponieważ nie mogliśmy konkurować pod względem wielkości, musieliśmy wykorzystać naukę i technologię, aby wzmocnić nasze atuty i tym sposobem zwiększyć zasięg”. Edukacja stała się dla Singapuru nie tylko siłą zmieniającą społeczeństwo, ale także poszerzającą (mentalne) granice państwa.

Bibliografia

- Allison, G., Blackwill, R.D. i Wyne, A. 2020. *Chiny, Stany Zjednoczone i świat w oczach wielkiego mistrza Lee Kuan Yew*. Warszawa: PWN.
- Bankowicz, M. 2005. *System polityczny Singapuru*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

- Delors, J. 1998. *Edukacja – jest w niej ukryty skarb. Raport UNESCO, Edukacja w XXI wieku*. Warszawa: Stowarzyszenie Oświatowców Polskich.
- Dimmock, C. and Tan, C.Y. 2013. Educational leadership in Singapore. *Journal of Educational Administration*. 3 (51), pp. 320–340.
- Ghesquiere, H. 2007. *Singapore's success: Engineering economic growth*. Singapore: Thomson Learning.
- Goh, C.B. and Gopinathan, S. 2008. Education in Singapore: Development since 1965. In: Fredriksen, B. and Tan, J.P. eds. *An African Exploration of the East Asian Education*. Washington: DC: The World Bank, pp. 80–108.
- Goh, K.S. 1979. *Report on the Ministry of Education 1978*. Singapore: Singapore National Printers.
- Gromkowska-Melosik, A. 2015. *Elitarne szkolnictwo średnie. Między reprodukcją społeczno-kulturową a ruchliwością społeczną*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.
- Hairon, S. and Dimmock, C. 2011. Singapore schools and professional learning communities: teacher professional development and school leadership in an Asian hierarchical system. *Educational Review*. 4 (64), pp. 405–424.
- Hargreaves, A. and Shirley, D. (2009). *The Fourth Way: the Inspiring Future for Educational Change*. Ontario: Corwin Press.
- Lee, K.Y. 2000. *From Third World to first: The Singapore story, 1965–2000: Singapore and the Asian economic boom*. New York: Harper Collins Publishers.
- Low, E.L. 2019. *Singapore's Education Reforms: Learning is not a Competition*. <https://www.moe.gov.sg/education-in-sg/21st-century-competencies> (4.04.2021).
- Ministry of Education (1959). *Ministry of Education Annual Report 1959*. Singapore: MOE. <https://www.moe.gov.sg/education-in-sg/21st-century-competencies> (4.04.2021).
- Ministry of Education (1966). *Ministry of Education Annual Report 1966*. Singapore: MOE. <https://www.moe.gov.sg/education-in-sg/21st-century-competencies> (4.04.2021).
- Ministry of Education (2009). *Assessment Review Final Report*. Singapore: MOE. <https://www.moe.gov.sg/education-in-sg/21st-century-competencies> (4.04.2021).
- Ministry of Education (2021). “21st century competencies”. <https://www.moe.gov.sg/education-in-sg/21st-century-competencies> (4.04.2021).
- Ministry of Trade & Industry (1986). *The Singapore Economy: New Directions. Report of the Economic Committee*. Singapore: Ministry of Trade &

- Industry. <https://www.moe.gov.sg/education-in-sg/21st-century-competencies> (4.04.2021).
- Ng, E.H. (2010). Opening speech by Dr Ng Eng Hen, Minister of Education at the 2nd world conference on research integrity, Pan Pacific hotel, Singapore. July, 22. http://news.ntu.edu.sg/Pages/NewsDetail.aspx?URL=http://news.ntu.edu.sg/news/Pages/Speeches2010_Jul22.aspx&Guid=1fb26e74-c5f8-410a-bcf4-6499189f2204&Category=Speeches (4.04.2021).
- Quinn, J., McEachen, J., Fullan, M., Gardner, M. and Drummy, M. (2020). *Dive into Deep Learning: Tools for Engagement*. Thousand Oaks, CA: Corwin.
- Rabczuk, W. 2018. Singapur – azjatycki model wielokulturowości. *Kultura i Edukacja*. 3 (121), ss. 11–27.
- Sharpe, L. and Gopinathan, S. 2002. After Effectiveness: New Directions in the Singapore School System? *Journal of Education Policy*. 17 (2), pp. 151–66.
- Suchodolski, B. 1968. *Wychowanie dla przyszłości*. Warszawa: PWN.
- Tan, C.Y., Dimmock, C. 2014. How a ‘top-performing’ Asian school system formulates and implements policy: the case of Singapore. *Educational Management Administration & Leadership*. 42 (5), ss. 743–763.
- Tan, J.P.-L., Choo, S.S., Kang, T. & Liem, G.A.D. 2017. Educating for twenty-first century competencies and future-ready learners: research perspectives from Singapore. *Asia Pacific Journal of Education*. 4 (37), pp. 425–436.
- Tan, J. and Gopinathan, S. 2000. Education Reform in Singapore: Towards greater creativity and innovation? *NIRA Review*. 7 (3), pp. 5–10.
- Wilson, H.E. 1978. *Social Engineering in Singapore*. Singapore: Singapore University Press.

From the struggle for survival to world-class education – key programs in Singapore’s educational policy

Abstract: The article draws attention to historical, political and legal aspects of the changes introduced in the Singapore education system. Educational reforms in this country have led to the formation of a highly effective system, i.e. world-class education. The aim of the article is to indicate some key programs of the government’s educational policy that have contributed to the country’s transition from the third world level to a leader of the first-world level. The article is a descriptive

overview set in a temporal perspective. As such, it highlights the main changes in the organization and the functioning of the education system. Its five phases have been isolated and their specific features have been described. The effectiveness of the strategy adopted by Singapore has been assessed in the context of its political culture.

Keywords: Singapore, educational change, educational policy

Translated by Dariusz Nowosad